

TAMPEREEN KAUPUNKI

Tampereen perhekeskustoiminnan kehittäminen

lapsivaikutusten arvioinnin materiaalit kehittämisteemoihin

Materiaalista

- tähän koontiin on kerätty perhekeskustoiminnan kehittämisteemoittain lapsivaikutusten arviointia työstettäessä esiin nousseita asioita
- LAVAan (lapsivaikutusten arviointiin) ovat osallistuneet:
 - Hervannan alueellinen lastenparlamentti
 - Vuoreksen koulun oppilaskunta
 - Hervanta-Vuores –perhekeskuspilotin pilottiryhmä
 - Hervannan 9.5. pidetyn POP UP –tapahtuman kävijät
- materiaalia hyödynnetään perhekeskustoiminnan kehittämistyössä Hervanta-Vuores –pilotissa ja maakunnallisissa Lape-hankkeen kehittämissryhmissä

Teema 1: Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki, kohtaamispaikka toiminnan kehittäminen (1/2)

- Vertaistuki:

- Vertaisryhmä voi kokoontua monille tutuissa paikoissa; turvallinen paikka, jossa hyvä olla,
- aikuinen olisi mukana ja hänen ohjaa keskustelua. Aikuinen on mukava, ymmärtävä ohjaaja joka osaa kuunnella ja osaa auttaa,
- lapsi uskaltaa kertoa omat mielipiteet ryhmässä
- paikasta: kokoontumispaikka voisi olla Hervannassa nuorisokeskus Kupoli, silloin kun ei ole muuta toimintaa (toisaalta voi olla samaan aikaan omassa tilassa, voisi tutustua myös muihin nuoriin). Nuorisokeskus, vapaa-aikakeskus... ei kouluilla (voi pelottaa, että siellä on muita, joille selviää miksi menee vertaisryhmään, ongelmat voivat liittyä kouluympäristöön, jolloin ei ole helppoa olla samassa ympäristössä)
- Vertaistukihenkilöitä voi olla esim. sairauksiin tai päihteiden käyttöön liittyen
- vertaistuen teemoja: syrjintä, sairaudet, välinpitämättömät vanhemmat, riitelevät vanhemmat, (perhe)väkivalta, vanhempien ero, kiusaaminen, itsetunto-ongelmat, vanhempien ero, muuttaminen, koulun vaihtaminen, yksinäisyys, mielenterveydelliset ongelmat, päihteiden käyttö (vanhempien), läheisen (vanhemmat tai muun läheisen) kuolema

- Palveluohjauksen pop up –toiminta vaikuttaa pienten lasten elämään, jotka eivät muuten osallistu vanhempainiltoihin jne.
- kohtaamispaikka koskettaa kaikkia lapsia ja nuoria (jos perhe sinne menee tai lapsi/nuori), avoin kohtaamispaikkatoiminta vaikuttaa erityisesti pieniin lapsiin, päivärytmi, ruokarytmi jne., ilostuttaa äitiä -> lapsi hyötyy
- kohtaamispaikka paikassa, johon on helppo tulla - hyvät liikenneyhteydet
- joustavat aukiolot: erilaiset perheiden tarpeet vaihtelevat päivätoiminnasta iltoihin ja viikonloppuihin
- pitäisikö lapsen voida tulla kohtaamispaikkaan yksin?
- lapsen hoito sillä aikaa kun vanhemmat vertaistuessa
- joku voi valita asuinpaikan sen mukaan, että lähellä on kohtaamispaikka

Teema 1: Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki, kohtaamispaikka toiminnan kehittäminen (2/2)

- lisää yhteisöllisyyttä - lisää lasten(kin) turvallisuutta
- lisää lapsen elämässä olevien aikuisten + kaverien määrää
- vanhemmuuden tuki -> lapsen & vanhemman välinen vuorovaikutus
- kohtaamispaikasta tietoa vapaa-ajan toiminnoista, harrastuksista
- toiminta lisää vanhempien hyvinvointia: sos. kontaktit & verkostot, vertaistuki, ilo arkeen tekemisen kautta, lapsenhoitoapu
- talousvinkkejä perheille?
- lasten osallisuus kohtaamispaikassa, vaikuttaminen toimintaan, ulkoasuun/sisustukseen
- Parisuhteen tuki -> lapsen turvallisempi arki & vähemmän ahdistusta
- Kohtaamispaikka Hervannassa: perheet toivoneet keskustaan, Duoon kohtaamispaikka (keskeinen sijainti, helppo tulla)
- toimintaa: koko perheelle, eri aikaan päivästä eri ikäisille (biljardi, pelit, disco-musiikkia, sormivärejä), vapaata toimintaa (ei ryhmiä), johon ei ilmoittautumista/ei pakkoa, omia ryhmiä (esim. superpark, skuutti), sukupolvien välistä vuorovaikutusta, puistotädit 1-3 h hoitoa lapsille, mahdollisuus ruokailla/kahvia, henkinen tuki vanhemmille (työntekijä: kysy tarvitaanko apua), joustavuus, pelejä, leikkiä, askartelua, yhteistä tekemistä vanhemmille ja lapsille (kaikki eri ikäiset lapset), paikka rauhoittua, yhteisiä tukiryhmiä (esim. neuvolassakin) – verkostoa yksinäiselle, pihatapahtumat loistavia, monikulttuurisuus
- riittävä tila
- tiedottaminen tärkeää!
- nopeasti apua yhdeltä luukulta
- matalan kynnyksen harrastustoimintaa nepsy-nuorille (erityistä tukea tarvitseville)

Teema 2: Eropalvelut

- lapset saavat apua vanhemman erotessa: koulukuraattori, sukulainen (täti, serkku, veli, isovanhemmat, eno...), koulupsykologi, urheiluvalmentaja... -perhekeskukseen psykologi, jonka luokse lapsi voi mennä
- lapsen näkökulma: tuntee/tietää ihmisen, jolle menee juttelemaan; aikuisen, jolle voi jutella pitäisi olla ystävällinen, jaksaa kuunnella, ymmärtäväinen, ei ole tiukka, osaa auttaa; jutelle voi jollekin opettajalle (omalle), opettajasta riippuen (kahden kesken jutella opettajan kanssa esim. oppilas voi varata opettajalle ajan keskusteluun, mitä kuuluu –kirje, opettaja voi kysellä mitä kuuluu (aitoa kuulemista))
- toimivilla palveluilla vaikutus kaikkiin lapsiin
 - + hyvin hoidettu ero on lapsen kannalta tärkeää -> lapsi syyttää herkästi itseään
 - + lapselle tärkeää säilyttää hyvä suhde molempiin vanhempiin, vanhemmuus molemmilla vanhemmilla , myös muu suku usein tärkeä
- eron jälkeen lapsen kulkeminen kotien välillä turvattava (turvallisuus)
- turvataan esim. harrastusmahdollisuuksien ja –paikkojen säilyminen eron jälkeen -> myös taloudelliset asiat huomioiden
- tärkeää kuulla lasta erotilanteissa ja sen jälkeen: lapsen ajatukset, toiveet
- eron jälkeen lapsen psyykkisen turvallisuuden säilyttäminen ”kuulumisen tunne” molemmissa perheissä -> miten lapsilla/nuorilla omat suhteet kehittyvät esim. nuorten omat parisuhteet
- eropalvelut oltava helposti vanhempien saatavilla

Teema 3: Monikulttuurisuus

- lasten kokema syrjintä: vähäistä (koulussa kiusaamista), ihonväriin, sukupuoleen kohdistuvaa, aikuiset syrjivät
- eri kulttuuritaustaiset voivat kokea muita helpommin yksinäisyyttä, keinoja voisivat olla: kaverioppilaat, tutustumiset, kielten opettelu ja oppiminen, mikä helpottaisi tutustumista
- samalla kulttuuritaustalla olevat voivat helpommin jäädä omiksi porukoikseen (tai sisarukset kouluissa yhdessä huolimatta ikäerosta)

Teema 4: Monitoimijaiset yhteistyörakenteet

- alueen kaikkiin lapsiin/nuoriin vaikuttava: eri organisaatiot tarjoavat palveluitaan eri aikaan/ei alueellisia päällekkäisyyksiä
- työntekijä”vaihto” yli organisaatorajojen
- lapsista ja nuorista ei kilpailla
- yksilöllinen kohtaaminen vahvistuu eri toimijoiden vahvan yhteistyön kautta
- toimijoilla erilaiset näkökulmat, joten ”asiakas” jää ”haaviin” helpommin esim. erityistä tukea tarvitsevat
- jos rakennetaan uutta tilaa, vaikuttaisi ja pitäisi huomioida eri toimijat sekä kulkureitit
- huomioidaan alueella (esim. Hervannassa) jo olevat rakenteet
- tilojen/toimintojen ajoittaista yhdistämistä, saadaan limitettyä asiakkaita
- harrastusmahdollisuudet lisääntyvät, tunnettavuus
- yhteisöllisyys ja turvallisuudentunne lisääntyvät (toimijat yhdessä – tilat)
- halpoja harrastuksia ja hyviä vapaa-ajan tiloja yhdessä
- vähävaraisilla perheillä varaa harrastaa ja reissata
- eri yhteistyötahojen asiakkaat -> tuovat toisten toimijoiden toimintaan tuoreita näkemyksiä -> osallisuus lisääntyy
- kaikkiin kohtiin liittyy aito yhteistyö, viestintä, toisten tunteminen -> yhteiset koulutukset, ”työn”kierto eri osaamiset!!

Teema 9: Nopean avun saamisen polut

- lasten näkökulmasta apua eri tilanteissa haetaan eri tahoilta, usein läheisiltä ihmisiltä – tietoa palveluista lapsille?
- vaikutukset ryhmiin ja yksilöihin:
 - nopean avun saamisen polut koskevat kaikkia yksilöitä
 - isomprien ongelmien ennaltaehkäisevä vaikutus
 - nopea tuki vanhemmuuteen
- vaikutukset asumiseen ja liikkumiseen
 - mahdollisuus vaikuttaa asuinympäristön viihtyvyyteen ja turvallisuuteen
 - sähköiset palvelut lisäävät palveluiden saatavuutta paikasta riippumatta
- vaikutukset ihmissuhteisiin ja vapaa-aikaan
 - tuki vanhemmuuteen, tukee lasten ja nuorten harrastustoimintaa
- vaikutukset terveyteen ja turvallisuuteen
 - nopea tuki vanhemmuuteen tukee lasten ja nuorten tervettä kasvua ja kehitystä sekä turvallista perhe-elämää
- vaikutukset perheeseen ja talouteen
 - palvelut maksuttomia
 - ohjataan ja opastetaan erilaisten taloudellisten tukien hakemiseen
 - opastus oman talouden hoitamiseen
 - mahdollisuus tukea vanhempia jaksamisessa vanhempana ja muissa vanhemmuuden kysymyksissä
- muut näkökulmat
 - kielitaidottomat ja luku- ja kirjoitustaidottomat maahanmuuttajat, tavoittaako sähköiset palvelut??

Teema 10: yhdyspinnat erityistason palveluihin

- Kouluikäisten perheiden jäsenet myös vaikutusten kohteena (Jelppi-malli)
- ”Luukuttamisen” vähentäminen
- psykiatristen sairaanhoitajien tämänhetkinen toimintamalli ei toimi eikä vastaa tarpeeseen!
- Moniammatillisesti nuoren/lapsen/perheen asioissa kokoontuessa yhdessä perheen kanssa hyödynnettäisiin myös kolmannen sektorin palveluita
- lasten ja nuorten osallistuminen oman asian käsittelyyn mahdollisuuksien mukaan (tarvittaessa myös ilman lapsen läsnäoloa harkinnan mukaan)
- yhteiset moniammatillisen yhteistyön käytännöt (tarpeellisten tietojen jakaminen -> säästetään perheitä moneen kertaan asian toistamiselta ja siltä, ettei turhaan tuskailla samojen ongelmien kanssa)

Teema 14: ehkäisevä väkivaltatyö

- Vaikutukset kaikkiin lapsiin, kaikille pitäisi saada tietoa: ymmärrystä siitä mikä on ns. tavanomaista ”riitelyä”, milloin kaltoinkohtelua, lapsille tietoisuutta omista rajoista
 - ETC-hanke: lasten omat rajat ja turvallisuus -> kohderyhmä varhaiskasvatuksessa olevat lapset ja alakoululaiset Hervanta-Vuores alueella
- riskiryhmiä vaikeat, kriisiytyneet erot, mielenterveys- ja päihdeongelmat
- ehkäisevällä työllä voidaan vahvistaa lasten itsetuntoa, ammattilaisille työkaluja, vanhemmalle tietoa väkivallan vaikutuksia lapsiin, parantaa lasten ja vanhempien keskinäistä suhdetta ja vuorovaikutusta, rooleja perheessä -> tuo turvallisuutta lasten elinympäristöön, asumiseen, tunne turvallisuudesta lapselle
 - lapset uskaltavat kertoa ajatuksiaan ja mielipiteitään, osallisuus
 - perheen taloudellinen tilanne
 - työkaluja nuorelle omaan väkivallattomaan parisuhteeseen
- palvelu saatavilla helposti ns. arkiympäristössä -> turvallinen saavutettavuus vanhemmille
- Taidekaari: lasten turvakasvatus